

بررسی تاثیر استفاده از روش مونته سوری بر میزان جامعه پذیری کودکان پیش دبستانی آموزش و پرورش ناحیه ۴ تبریز

اسداله خدیوی^۱

چکیده:

هدف پژوهش حاضر تعیین تاثیر استفاده از روش مونته سوری بر میزان جامعه پذیری کودکان پیش دبستانی آموزش و پرورش ناحیه ۴ تبریز می باشد. روش پژوهش نیمه تجربی با طرح پیش آزمون و پس آزمون با گروه کنترل است و از نظر هدف کاربردی می باشد. جامعه آماری این تحقیق شامل کودکان پیش دبستانی آموزش و پرورش ناحیه ۴ تبریز به تعداد ۶۱۸۵ نفر می باشد. برای انتخاب نمونه از جامعه مورد نظر از روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای استفاده شده است. به این صورت که ابتدا از بین پیش دبستانی های ناحیه چهار آموزش و پرورش شهر تبریز، یک پیش دبستانی به صورت تصادفی انتخاب شده است. در مرحله بعدی دو کلاس ۲۰ نفری انتخاب، که یکی از آنها بصورت تصادفی به عنوان گروه آزمایش و دیگری به عنوان گروه گواه در نظر گرفته شده است. برنامه آموزشی مونته سوری در ۵ بخش (مهارتهای زندگی روزمره، مهارتهای حسی، مهارتهای محاسبه کردن، زبان و فرهنگ) سازماندهی شده و در طی ۳ ماه بر روی نوآموزان اجرا شد. همچنین برای جمع آوری داده ها از پرسشنامه جامعه پذیری استفاده شد. برای سنجش روایی پرسشنامه از مربیان مدرسه و اساتید دانشگاه کمک گرفته شد و برای سنجش پایایی آن از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که مقدار آن ۰/۸۹ بدست آمده است. برای تجزیه و تحلیل فرضیه ها از آزمون کوواریانس استفاده شد. یافته ها نشان داد که آموزش روش مونته سوری بر میزان جامعه پذیری (قانون پذیری، سازگاری اجتماعی و مسئولیت پذیری) کودکان پیش دبستانی آموزش و پرورش ناحیه ۴ تبریز تاثیر دارد.

کلیدواژه ها: جامعه پذیری، قانون پذیری، سازگاری اجتماعی، مسئولیت پذیری.

مقدمه:

شناخت تربیت، الگوها و روش های آن یکی از حوزه های مهم شناخت فرهنگ یک جامعه می باشد. الگوهای تربیتی در ساختن افراد کارآمد و یا بر عکس منفعل و نا کارآمد سهم مهمی ایفا کند. یکی از دغدغه های اصلی بشر برای همیشه تاریخ انتقال میراث و معارف بشری از نسل های گذشته به آیندگان بوده است و این از عمده دلایل انباشت دست آورد های مادی و معنوی بشر محسوب می شود. اهمیت تربیت و جامعه پذیری در جهان امروز بسیار حیاتی است و شناخت الگوها و روش های تربیتی به برنامه ریزی اصولی تر کمک می کند. جامعه ایران در حال تجربه کردن دوران جدیدی از مناسبات اجتماعی است و الگوهای تربیتی نیز در حال تحول اساسی می باشد. (نقدی و روشنایی، ۱۳۹۱). در واقع جامعه پذیری فرآیندی است که از طریق آن افراد، دانش ها، مهارت ها، ارزش ها و الگوهای رفتاری جامعه خویش را کسب می کنند. در کودکی جامعه پذیری از خانواده آغاز می شود، اما نهاد های مختلفی پس از خانواده ایفای نقش می کنند و هر یک از این نهاد ها می توانند مسیرهای مختلفی را به کودک آموزش دهند که ناشی از فرهنگ نهاد موثر بر شناخت کودک است و می تواند نشئت گرفته از فرهنگ جامعه، خرده فرهنگ ها و حتی وضعیت خاص روانی یک شخص باشد و بنابراین این نهاد ها می توانند مسیرهای گوناگون و گاه متعارض و متضادی را به کودک القا کنند که در نهایت معرفت کسب شده توسط کودک می تواند از انطباق کامل با فرهنگ جامعه تا ضدیت با فرهنگ غالب، متغیر باشد. نخستین نهاد که از سوی جامعه و با هدف جامعه پذیری کودک ایجاد و وارد عمل می شود نهاد رسمی آموزش و پرورش است. که هدف اصلی این نهاد همان جامعه پذیر کردن یا آماده ساختن کودک برای حضور و درک به موقع و هماهنگ ساخت ها، کارکردها و فرهنگ جامعه جهت نشان دادن عملکرد معقول اعم از واکنش ها، رفتار یا کنش، در جهت رفع نیازها و رسیدن به اهداف جمعی است (پیروزی، ۱۳۸۵).

یکی از عوامل بسیار مؤثر در فرآیند جامعه پذیری، مراکز آموزش رسمی از پیش دبستان تا مراکز آموزش عالی است که وظیفه تربیت، آموزش، انتقال دانش ها، بینش ها، ارزشها، گرایشها، تجربیات، مهارتها، قواعد و معیارهای رسمی جامعه و اخلاق و منش مدنی به افراد را در مقاطع مختلف سنی، متناسب با ظرفیتهای، نیازها و ضرورت های فردی و اجتماعی برعهده دارند. کودک با ورود به پیش دبستان، اولین محیط رسمی کانال متمایز از محیط خانواده را تجربه می کند. محیطی با مقررات، ارزشها، انتظارات، نظام ارتباطی، ساختار و تشکیلات، و اهداف و کارکردهای ویژه که بناست فرد را در آنچه خانواده قادر به تأمین آن نیست، آموزش داده، تربیت کند. ورود به دوره پیش دبستان و محیط آموزش رسمی، عامل مهمی در کاهش وابستگی فرد به محیط خانوادگی است و کانال مهم و منحصر به فردی برای آماده سازی افراد برای ورود به جامعه بزرگتر و ایفای نقشهای حرفه ای و تخصصی متناسب با ضرورتهای عصری است. مدرسه، اعضای خود را در حوزه های شناختی، عاطفی و رفتاری مجهز می سازد (شرف الدین، ۱۳۹۲). نظام آموزشی با انتقال ارزش ها و الگوهای رفتاری، قوانین و مقررات بصورت یکسان در کلیه سطوح جامعه و بوسیله نهاد مدرسه موجبات همگونی و انسجام اجتماعی را فراهم می آورد. نظام آموزشی با تدریس زبان رسمی عامل مهمی در وحدت ملی و ایجاد ارزش های مشترک و

مفاهیم اجتماعی یکسان بین گروه‌ها خرده‌فرهنگ‌ها و اقوام مختلف جامعه است و از این طریق عامل مهمی در جامعه‌پذیری افراد و سرانجام همبستگی و انسجام اجتماعی به شمار می‌رود (گلشن فومنی، ۱۳۸۲). مشارکت در زندگی پیش‌دبستانی و مدرسه همچنین وابستگی و اتکای کودکان را به خانواده کاهش می‌دهد و ارتباطات جدیدی با جامعه بزرگتر که ورای خانواده قرار دارد، ایجاد می‌کند. اولین وظیفه مراکز پیش‌دبستانی و مدارس عبارت است از اجتماعی کردن کودکان در زمینه مهارت‌های شناختی از قبیل خواندن یا حساب کردن و فراهم کردن معلومات درباره موضوعات گوناگون که ممکن است در خانواده فراهم نباشد. پیش‌دبستانی عنوان عامل اجتماعی ساختن، بر اساس قواعدی که انتظار می‌رود هر فرد از آن تبعیت کند سازمان یافته است و در حالی که خانواده در جوامع ابتدایی مسئول مستقیم اجتماعی ساختن نخستین دوران کودکی است، در جوامع پیشرفته این مسئولیت به سازمانهای رسمی مانند پیش‌دبستان و مدرسه واگذار شده است (علاقه بند، ۱۳۸۶).

در این میان به نظر می‌رسد یکی از عوامل مهم و موثر بر جامعه‌پذیری کودکان پیش‌دبستان، آموزش کودکان به روش مونته‌سوری می‌باشد. مونته‌سوری نوعی رویکرد و روش جامع آموزشی با قدمتی بیش از یک قرن است که مبنای کار با کودک را اصول حاکم بر رشد طبیعی و نیازهای فردی هر کودک قرار می‌دهد. آموزش کودکان به روش مونته‌سوری در بسیاری از کشورهای جهان متداول است (موللی و آذری، ۱۳۹۳).

در سالهای ۱۹۰۷ و ۱۹۰۸ روش آموزشی ماریا مونته‌سوری (۱۹۵۲-۱۸۷۰) در خانه کودکان در ایتالیا به کارگرفته شد. این تجربه بسیار موفقیت‌آمیز و پیشرو اساس و پایه این روش بود که بعدها در سال ۱۹۰۹ خانم مونته‌سوری آن را منتشر کرد و نامش را روش مونته‌سوری نهاد (موللی، ۱۳۸۳). در فلسفه و روش آموزشی مونته‌سوری، آموزش کودکان از طریق دستکاری فعال مواد صورت می‌گیرد که بهترین شیوه آموزش است. کودک با تکرار حرکات، برقراری ارتباط به صورت یک آموزش درآمده و در ذهن او جای می‌گیرد (لوپاتا و همکاران، ۲۰۰۵) و در واقع کودکان خودشان به خودشان می‌آموزند. در کلاس‌های مونته‌سوری مواد آموزشی خاص به کار می‌روند. این مواد و فعالیتهای آموزشی با مهارت و دقت خاص و بر اساس سن رشد و تحول کودک در نظر گرفته می‌شوند و کودک با دستکاری کنجکاوانه آنها آموزش می‌بیند همه فعالیتهای مونته‌سوری طوری طراحی می‌شوند که همزمان بدن و ذهن را درگیر کند و روند یادگیری فرد را بهبود بخشد. روش مونته‌سوری به کودک کمک می‌کند که همزمان حواس و مهارتهای فیزیکی خود را بهبود بخشد و به این ترتیب دروس را بیاموزد (موللی و آذری، ۱۳۹۳). این آموزش به کودک فرصت یادگیری بهتر و استفاده‌ی بهتر از فرصت‌ها برای هر گونه آموخته‌ای را می‌دهد. مهم‌ترین بخش آموزش، در خود انضباطی کودکان، تحریک حس درونی آنها برای اندیشیدن درباره‌ی نوع عمل کردشان است. برای کودکان باید مشخص شود دلیل انضباط چیست و چرا آنان باید هر کاری را با برنامه و آرامش خاص

^۱-Actively Manipulating

^۲- Lopata & et al

انجام دهند. کودکان باید متوجه شوند بی‌نظمی، جنجال و نداشتن برنامه ریزی چه ضررهایی به آن‌ها می‌رساند. پایه ریزی انضباطی در کودک سبب می‌شود اعتماد به نفس او افزایش یابد. قدرت تفکر او تقویت شده و مهم‌تر از همه این که کودک زودتر به هدف از پیش تعیین شده‌ی خود برسد. این امر سبب خود تشویقی او شده و لذت کارش را چندین برابر می‌کند، زیرا سرعت عمل او به دلیل برنامه ریزی قبلی بیشتر بوده است. کودک با آموختن انضباط درونی، پی می‌برد خودش باشد نه یک عروسکی که بزرگترها برای او تصمیم می‌گیرند. او می‌آموزد سکوت کند و در فرصت سکوت درباره‌ی دیگران فکر کند و انتخاب‌گر باشد. او می‌آموزد حقوقی دارد و باید به آن احترام گذاشته شود دیگران نیز دارای حقوقی هستند که برای او قابل احترام است. او یاد می‌گیرد می‌تواند مستقل عمل کند. هر چند در بسیاری اوقات گروه می‌تواند کمک خوبی برای پیشبرد اهدافش باشد. این امر سبب می‌شود کودک احساس شخصیت کند و به بزرگترهای خود احترام بگذارد. هم چنان که به کوچکترها اهمیت می‌دهد و در صورت لزوم راهنمای آن‌هاست. کودکان در کلاس‌های آموزش به روش مونته سوری با احساس صمیمیتی که در جو موجود است، تلاش می‌کنند سلامت جامعه‌ی کوچک خود را حفظ و در افزایش آن بکوشند. وقتی کودک لذت انضباط در هر کاری را درک کند، بسیار راحت می‌تواند پذیرای آن شود. یک مربی می‌تواند به جای تهدید کودکان و رفتار مستبدانه با کودکان، به گونه‌ای برخورد کند که کودک برای تغییر رفتار خود تشویق و ترغیب شود. در این روش مربی نباید کودکان را با هم مقایسه کند و یا کودکی را وادار به کاری کند یا از قبل برای او برنامه‌ای بریزد و به او تحمیل کند، بلکه او باید آن قدر علم و توانایی داشته باشد تا با سیاستی عمیق، زیبایی و لزوم این انضباط را به کودک بفهماند. بدین ترتیب، کودک خود برای انجام عمل ترغیب می‌شود. در این روش کودکان در حین کار، قدرت تمرکز خود را تقویت می‌کنند و احساس خوش آیندی از حس خود انضباطی خویش به دست می‌آورند مونته در واقع روش مونته سوری یک سیستم آموزشی برای فراگیری دروس نیست بلکه روشی انقلابی است برای مشاهده کودک، دنبال کردن علایق او و تغییر دایمی محیط آموزشی به گونه‌ای که کودک بتواند از تجربیات خود و همسالان و پژوهشهای خود بیاموزد و به گونه‌ای تربیت شود که در خدمت اجتماع و محیط خود درآید و فردی کارا برای زمان و مکان خود شود (موللی، ۱۳۸۳).

جامعه پذیری: در سالهای اخیر، آموزش و پرورش دوره‌ی خردسالی در همه‌ی سطوح برنامه ریزی‌های دولتی، به مثابه یک خط مشی، مورد توجه قرار گرفته است. متخصصان تعلیم و تربیت نه تنها به دنبال بهبود آثار نقاط ضعف آموزش و پرورش هستند، بلکه درصددند که سیاستگذاران آموزش و پرورش را نسبت به آموزش و پرورش پیش دبستانی علاقه مند کنند تا با استفاده از این ابزار، زمینه‌ی موفقیت همه‌ی کودکان، در دبستان و جامعه، بیش از پیش فراهم شود؛ بنابراین با توجه به تمایل موجود، افزایش میزان دستیابی کودکان به آموزش پیش دبستانی هدف اصلی نیست، بلکه یکی از مهمترین اهداف تغییر برنامه ریزی‌های مراکز پیش دبستانی از برنامه‌های مراقبتی به برنامه‌های موثر آموزشی است (ریان، ۲۰۰۴).

با پیشرفت جوامع و گذر از جامعه سنتی به سوی جامعه مدرن در کارکردهای نهادهای جامعه پذیری تغییرات شگرفی ایجاد شده است. نهاد خانواده که اصلیتین منبع جامعه‌پذیری افراد در دوران سنت بود کارکردهایش را به دیگر نهادها مانند رسانه و مدرسه انتقال داده است و کمتر نظاره‌گر جامعه‌پذیری افراد است و در این راستا با توجه به پیچیدگیهای حاصله از دوران گذر، بیشتر شاهد جامعه‌پذیری ناقص افراد جامعه و به تبع آن قانونگریزی و ناهم‌نوابی و در یک کلام بی‌نظمی را شاهد هستیم (طهماسبی و علمی، ۱۳۹۳). یکی از جنبه‌های مهم نظام آموزشی جامعه‌پذیر نمودن کودکان است. در خلال دهه گذشته، تأکید زیادی بر توانایی مربیان برای نشان دادن جامعه‌پذیری کودکان به طور عینی، به عمل آمده است (حسابی، ۱۳۹۰).

اهداف جامعه‌پذیری عبارتند از موارد زیر است: یکی از مقاصد جامعه‌پذیری فرد در جامعه این است که او آداب و رسوم، سنت‌ها، عقاید و رفتارهای جامعه را بپذیرد و به آنها عمل کند تا امکان زندگی اجتماعی میسر شود (سیف‌الهی، ۱۳۸۶). جامعه‌پذیری به همان میزان که عادات و رفتار فرد را مطابق هنجارهای اجتماعی تحت نظم و انضباط درمی‌آورد، به او امید و آرزو هم می‌دهد. فراگرد جامعه‌پذیری از طریق برآورده کردن خواسته‌ها، آرزوها، امیدها و سودهای فردی یا ممانعت از دستیابی به آنها، برای فرد هویت می‌آفریند. این فراگرد، نقش‌های اجتماعی و نگرش‌ها، انتظارات و گرایش‌های مربوط به آن نقش‌ها را به فرد می‌آموزد. یکی دیگر از هدف‌های جامعه‌پذیری، آموزش مهارت‌ها به افراد است تا با اکتساب و یادگیری این مهارت‌ها بتوانند در جامعه منشأ اثر واقع شوند (علاقه‌بند، ۱۳۸۰).

آموزش در مدرسه یک فرایند رسمی است؛ یک برنامه معین از دروسی که باید فراگرفته شوند وجود دارد. با وجود این مدارس از جنبه‌های ظریف تری عوامل اجتماعی شدن نیز هستند. در کنار برنامه‌ی آموزش رسمی چیزی که بعضی جامعه‌شناسان آن را برنامه آموزشی پنهان نامیده‌اند وجود دارد که یادگیری کودکان را مشروط می‌کند. از کودکان انتظار می‌رود یاد بگیرند که در کلاس آرام باشند، به موقع در کلاس حاضر شوند. مقررات انضباطی مدرسه را رعایت کنند. از آنها خواسته می‌شود اقتدار معلمان را بپذیرند و نسبت به آن پاسخگو باشند. واکنش‌های معلمان نیز بر انتظاراتی که کودکان از خودشان دارند تأثیر می‌گذارد. اینها به نوبه‌ی خود، با تجربه‌ی شغلی آنها هنگامی که مدرسه را ترک می‌گویند پیوند پیدا می‌کند. گروه‌های هم‌سالان اغلب در مدرسه تشکیل می‌شوند، و نظام طبقه‌بندی کودکان در کلاسها بر حسب سن تأثیر آنها را تقویت می‌کند (نقدی و روشنایی، ۱۳۹۱). با توجه به وجود اهمیت جامعه‌پذیری در کودکان، یکی از عوامل مهم و موثر بر جامعه‌پذیری کودکان پیش‌دبستان، آموزش کودکان به روش مונته‌سوری می‌باشد. مונته‌سوری نوعی رویکرد و روش جامع آموزشی با قدمتی بیش از یک قرن است که مبنای کار با کودک را اصول حاکم بر رشد طبیعی و نیازهای فردی هر کودک قرار می‌دهد. آموزش کودکان به روش مונته‌سوری در بسیاری از کشورهای جهان متداول است (موللی و آذری، ۱۳۹۳).

آموزش و پرورش در دوره‌ی پیش از دبستان، از دیرباز در کشور ما به عنوان مرحله‌ای از آموزش مطرح بوده است. یعنی از همان زمانی که برنامه‌ریزی در امر تعلیم و تربیت کودکان در دوره‌ی دبستان به طور جدی مورد توجه قرار گرفت، مسئله‌ی تعلیم و تربیت کودکان در سال‌های اولیه‌ی پیش از دبستان نیز،

که باید آن را سال‌های سازندگی و تشکیل دهنده‌ی بسیاری از صفات و ویژگی‌های کودک نامید، از اهمیت خاصی برخوردار بوده است؛ لیکن، کمبودها و تنگناهای اطلاعاتی و اقتصادی همواره موجب کوتاهی در پرداختن به آن گردیده است. هدایت کودکان جز از طریق آموزش صحیح آنان میسر نیست و کودکان برای پذیرش رفتارهای صحیح و مطلوب اجتماعی از طریق آموزش، آمادگی بیشتری دارند تا از راه‌های دیگر. در مرحله‌ی پیش از دبستان، بهتر است آموزش مسایل به صورت «آموزش غیر مستقیم» باشد و هر کودک به تناسب میزان تمایل و توان خویش کشف کند و یاد بگیرد. علاوه بر آن بهتر است کودک در انجام فعالیت‌ها از آزادی بیشتری برخوردار شود و آموزش برای او جنبه‌ی سرگرمی و بازی داشته باشد. در روش آموزش غیر مستقیم، کودکان فرصت دارند برنامه‌های کار خود را تنظیم کنند و درباره‌ی دانسته‌ها و کشفیات خود، پرسش‌های گوناگون مطرح نمایند. ارزشیابی از آموخته‌های آنان نیز باید به صورت غیر مستقیم انجام شود، مانند ارزشیابی در حین بحث و گفت و گو و مشاهده. به بیان دیگر، نیازی نیست سخن از امتحان به میان آید (افروز، ۱۳۸۷).

روش مونته سوری: ماریا مونته سوری (۱۹۵۲-۱۸۷۰) تعلیم و تربیت اوایل دوران کودکی را به شدت تحت تأثیر قرار داد. وی تدریس خود را بر پنج اصل اساسی بنا نهاد: احترام به کودکان، اندیشه جاذب، دوره‌های حساس، محیط‌های آماده، خود تعلیمی (دیور و فالکونر، ۱۳۸۸). همچنین تمام وسایل موجود در کلاس مونته سوری براساس پنج موضوع سازماندهی شده اند: مهارت زندگی، مهارت‌های حسی، مهارت‌های محاسبه کردن، فرهنگ، زبان. وسایل مونته سوری به گونه‌ای بادقت رده بندی شده‌اند که هر فعالیت روند منطقی و منظمی را دنبال کند. راه بندی و ترتیب موجود در بعضی از وسایل به کودکان سازماندهی افکار خود را می دهد و به آموزش مهارت حل مسائل به روشی واضح و روشن، از طریق حواس می‌پردازد (مهدوی، ۱۳۸۴). در روش مونته سوری در حالیکه کودک مشغول انجام فعالیت ارایه شده است، مربی فعالیت‌های او را مشاهده و در صورت نیاز به صورت غیرمستقیم در فعالیت مداخله می کند. این بخش از نظریه مونته سوری برگرفته از نظریه دیویی^۱ است. آنچه که در نظریه مونته سوری بسیار قابل توجه به نظر می رسد همخوانی بخشی از آن با نظریه داروین^۲ می باشد داروین معتقد است که رشد و تحول هر فرد مدل کوچک تکامل کل آن گونه در طی تاریخ است. به باور مونته سوری نیز هر کودک در مسیر برنامه آموزشی خود باید از مراحل تغییر و تکامل جامعه بشری به شکلی ساده شده و ممکن عبور کند (بریتون^۳، نقل از اوبالاسی و حسینی نسب، ۱۳۹۳) کلاسی که با استفاده از شیوه مونته سوری تنظیم شده باشد و این روش را به عنوان شیوه مورد استفاد آموزشی اجرا کند، با سایر کلاسها دارای تفاوت اساسی خواهد بود. به جای صندلیها و نیمکت‌های چیده شده ردیفی در کلاسهای معمول و سنتی، کودکان به تنهایی و یا در گروه‌های کوچک دور میزهای کوچکی که در کلاس وجود دارد جمع شده اند و یا روی کف کلاس نشسته اند و مشغول انجام کار هستند. فعالیت‌های مختلفی حول بازیهای مربوط به

^۱ - Dewey

^۲ - Darwin

^۳ - Britton

یادگیری و گردآوری و براساس ضریب دشواری مرتب شده‌اند. این فعالیتها از عینیت به سمت ذهنیت مرتب شده‌اند. بازیها با استفاده از کارت، ابزار و وسایل چوبی، فلزی و پارچه‌ای که برای آموزش مفاهیم مختلفی چون اندازه، شکل، وزن، بافت، رنگ و صدا تهیه شده‌اند، انجام می‌شوند. طراحی این ابزار و وسایل به گونه‌ای است که بطور خودکار به کودک بازخورد ارایه دهند و آنان از این طریق بتوانند خطاهای خود را اصلاح کنند (صمدی، ۱۳۸۷).

ویژگی‌های پیش دبستانی به روش مونته‌سوری: بر مراحل کلیدی رشد متمرکز است: برنامه درسی مدارس مونته‌سوری بر اساس الگو رشد و نیازهای خاص هر مقطع سنی، تنظیم می‌شوند به این ترتیب برای کودکان ۳ ساله، برنامه درسی شامل کمک به رشد ماهیچه‌های بزرگ و مهارت‌های زبان آموزی است. در سن ۴ سالگی، برنامه درسی بر رشد حسی- حرکتی، حرکت ماهیچه‌های کوچک و انجام فعالیت‌های روزانه مثل لباس پوشیدن، نظافت و بهداشت، و هنر و کاردستی است. برنامه درسی کودکان ۵ ساله نیز شامل فعالیت‌های اجتماعی، آشنایی با موضوعات روزمره، مناسبت‌ها، و مهارت‌های ارتباطی است (ابوطالبی شکور و همکاران، ۱۳۹۳).

بازی‌های مشارکتی را تشویق می‌کنند: از آنجایی که معلم مسئول اداره کلاس نیست، کودکان خود را در اداره کلاس سهیم و شریک می‌دانند با کمک یکدیگر، به کشف و بازی می‌پردازند و برای انجام کارهای گروهی با هم همکاری می‌کنند. احترام متقابل به یکدیگر و ایجاد حس همکاری و تعاون جزو اهداف مدارس مونته‌سوری است.

آموزش کودک-محور است: این کودک است که محور همه چیز است. نیازها، شخصیت و علائق کودک برنامه آموزشی منحصر به فردی را می‌طلبد که لزوماً نباید با دیگران یکسان باشد. هر کودکی بر طبق نیازها و علائقش می‌تواند به فعالیت‌های دلخواه بپردازد و تا هر زمان که دوست دارد، در یک فعالیت دلخواه باقی بماند.

کودکان به طور طبیعی انضباط شخصی را می‌آموزند: از آنجایی که کودک برنامه درسی خود را طراحی می‌کند و فعالیت‌های مورد نظرش را انجام می‌دهد، به زودی مسئولیت اقدامات و یادگیری خود را هم می‌پذیرد. مشروط به اینکه به قوانین کلی کلاس احترام بگذارد می‌تواند برنامه خودش را تنظیم کند و وابستگی او به دیگران کم شده و استقلال رای پیدا می‌کند.

محیط آموزشی، نظم را نهادینه می‌کند: نظم و انضباط اساس مدارس مونته‌سوری است. هر وسیله‌ای جایی دارد و هر کاری در محیط مخصوصی انجام می‌شود. از این نظر کودک به زودی می‌آموزد که مکان بازی کردن با اسباب بازی متفاوت از محیط نقاشی است و هر وسیله‌ای بعد از استفاده باید سر جای خودش قرار بگیرد. بچه‌ها مسئول نظافت کلاس، و جمع کردن وسایل بازی خود هستند (ابوطالبی شکور و همکاران، ۱۳۹۳).

معلم به عنوان تسهیل‌گر یادگیری عمل می‌کند: معلم در روش مونته‌سوری، تدریس نمی‌کند، چیزی را یاد نمی‌دهد بلکه یک راهنمای تسهیل‌گر در کنار کودک است به او کمک می‌کند که خودش

بررسی تاثیر استفاده از روش مونته سوری بر میزان جامعه پذیری کودکان پیش دبستانی آموزش و پرورش ناحیه ۴ تبریز

راهش را بیابد، کودک خود پاسخ سوالاتش را پیدا می کند، نیازهایش را رفع می کند و فعالیت ها را به روش خود و با هر سرعتی که دوست دارد انجام می دهد معلم تنها نقش تسهیلگر و همراه دارد.

فعالیت های آموزشی، خلاقیت را تشویق می کنند: کلاس های مونتسوری احتمالاً بیش از هر نوع روش آموزشی دیگر مدافع نقش خلاقیت در آموزش هستند. کودکان آزاد هستند که خود قوانین بازی و یادگیری را برای خود تعریف کنند. نفس عمل و فعالیت، هدف است و رسیدن به نتیجه مطلوب از پیش تعیین شده، مد نظر نیست از این نظر کودکان می توانند آزادانه بازی و نقاشی کنند. آزادانه به خلق و کشف محیط خود بپردازند. پرورش خلاقیت، از اهداف روش مونتسوری است.

سیستم آموزشی مطابق با نیازهای منحصر به فرد کودک است: از آنجایی که روش مونتسوری، کودک محور است. کودک در مرکز برنامه درسی قرار دارد او است که برنامه درسی را مطابق با توان، نیازها و علایق خود می چیند. می تواند سرعت یادگیری مطالب جدید را کم و زیاد کند. روی مباحث مورد علاقه اش بیشتر تمرکز کند و از فعالیت هایی که دوست ندارد، به سرعت بگذرد. کودک مجبور نیست خود را با دیگران تنظیم کند.

آموزش عینی و محسوس است: آموزش در روش مونته سوری بیشتر بر پایه کار با عینیات و محسوسات است. کودکان کمتر نیاز به یادگیری مباحث انتزاعی دارند آنها با استفاده از انواع ابزار و وسایلی که به طور دقیق برای تقویت مهارت های مختلف طراحی شده اند، کار کرده و مباحث ریاضی، علوم و زبان را می آموزند. استفاده از حس لامسه در کنار سایر حواس، به کودک کمک می کند درک همه جانبه و بهتری از مسائل پیرامون خود بیابد و کمتر فراموش کند (ابوطالبی شکور و همکاران، ۱۳۹۳). در این راستا یافته های پژوهش اوبالاسی و حسینی نسب (۱۳۹۳) نتایج نشان داد که آموزش به روش مونته سوری بر خلاقیت کودکان ۴ و ۵ ساله پیش دبستانی مؤثر بوده است. در خصوص ابعاد چهارگانه خلاقیت، روش آموزشی مونته سوری در افزایش ابعاد سیالی، انعطاف پذیری، ابتکار و بسط کودکان مؤثر است، نتایج پژوهش برجی (۱۳۹۳) نشان داد که مولفه های آموزش مونته سوری به خوبی در مراکز پیش دبستانی مطرح شده در این پژوهش، به کار گرفته نشده است. یافته های مطالعه موللی و فریدخت (۱۳۹۳) نشان می دهد که کاربرد روش مونته سوری موجب بهبود حس مسعولیت پذیری و قانونمند بودن کودکان کم شنوا در مدارس می گردد. نتایج پژوهش دیده ور (۱۳۹۳) نشان داد که بین مبانی فلسفی و آموزشی رویکرد رجیو و مونته سوری هم شباهت و هم تفاوت وجود دارد. در مسائلی مانند، تاکید بر رشد استدلال و خلاقیت و همکاری، سازگاری اجتماعی و استقلال شباهت وجود دارد ولی در محیط یادگیری، روش های آموزشی، محتوا و ارزش یابی و اصول تعلیم و تربیت تفاوت وجود دارد. یافته های تحقیق فولتون (۲۰۱۵) پژوهش نشان می دهد که مهارت های اجتماعی کودکان با استفاده از روش مداخلات مونته سوری افزایش یافته است. نتایج پژوهش سالازار (۲۰۱۳) نشان داد که روش آموزش مونته سوری موجب پیشرفت تحصیلی دانش آموزان شده است و همچنین باعث بهبود میزان

^۱- Fulton

^۲- Salazar

جامعه‌پذیری دانش آموزان مدرسه ابتدایی شده است. یافته‌های برایانت^۱ (۲۰۱۳) نشان داد که آموزش روش مونته‌سوری موجب بهبود دو زمینه اجتماعی و شناختی کودکان شده است و همچنین عملکرد بهتری نسبت به همسالان خود در مدارس دیگر در زمینه‌های شناخت حروف و کلمات، حل مسایل پای‌های ریاضی و مرتب و رده‌بندی کردن داشتند و همچنین یافته‌های پژوهش کایلی و آری^۲ (۲۰۱۱) نشان داد که روش مونته‌سوری برای کودکان پیش‌دبستانی و آمادگی ورود آنها به مدرسه مناسب است و باعث ارتقای جامعه‌پذیری کودکان می‌شود.

روش‌شناسی

روش تحقیق نیمه تجربی با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل است و از نظر هدف کاربردی می‌باشد. جامعه آماری این تحقیق شامل کودکان پیش‌دبستانی آموزش و پرورش ناحیه ۴ تبریز به تعداد ۶۱۸۵ نفر می‌باشد. برای انتخاب نمونه از جامعه مورد نظر از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای استفاده شده است. به این صورت که ابتدا از بین پیش‌دبستانی‌های ناحیه چهار آموزش و پرورش شهر تبریز، یک پیش‌دبستانی به صورت تصادفی انتخاب شده است. در مرحله بعدی دو کلاس ۲۰ نفری انتخاب، که یکی از آنها بصورت تصادفی به عنوان گروه آزمایش و دیگری به عنوان گروه گواه در نظر گرفته شده است. در این پژوهش ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه محقق ساخته است که بر اساس متغیرهای پژوهش (قانون‌پذیری، سازگاری اجتماعی و مسعولیت‌پذیری) طراحی شده که دارای ۱۵ گویه (قانون‌پذیری شامل گویه‌های ۵-۱، سازگاری اجتماعی شامل گویه‌های ۱۰-۶ و مسعولیت‌پذیری شامل گویه‌های ۱۵-۱۱) بوده و بصورت طیف پنج‌گزینه‌ای لیکرت می‌باشد و کمترین نمره آن ۱۵ و بیشترین نمره آن ۷۵ می‌باشد. بسنه آموزشی مونته‌سوری در ۵ بخش (مهارتهای زندگی روزمره، مهارتهای حسی، مهارتهای محاسبه کردن، زبان و فرهنگ) سازماندهی شده و در طی ۳ ماه بر روی نوآموزان اجرا شد. کلیه جلسات آموزشی با استفاده از وسایل کمک آموزشی مختص شیوه‌مونته‌سوری برگزار شد و همچنین تفاوت‌های فردی در نظر گرفته شده است. همچنین بسته آموزشی در تحقیق حاضر برگرفته از کتاب روش مونته‌سوری می‌باشد.

یافته‌ها:

به منظور بررسی نرمال بودن متغیرهای پژوهشی از آزمون کولموگوروف-اسمیرنوف استفاده شده است. همان‌طور که در جدول ۱ ملاحظه می‌گردد سطح معنی‌داری متغیرهای مورد بررسی بالای ۰/۰۵ می‌باشد لذا با اطمینان ۰/۹۵ می‌توان گفت که فرض نرمال بودن متغیرهای تحت بررسی تأیید گردید.

جدول شماره ۱: آزمون‌های بررسی نرمال بودن توزیع متغیرهای تحقیق

نوع گروه	متغیرها	تعداد	مقدار Z آزمون	سطح معنی‌داری
----------	---------	-------	---------------	---------------

^۱ Bryant

^۲ KAYILI & ARI

۰/۶۲۹	۰/۷۴۹	۲۰	پیش آزمون قانون پذیری	
۰/۴۰۰	۰/۸۹۴	۲۰	پس آزمون قانون پذیری	
۰/۳۱۳	۰/۹۶۲	۲۰	پیش آزمون سازگاری اجتماعی	
۰/۶۸۴	۰/۷۱۶	۲۰	پس آزمون سازگاری اجتماعی	گروه گواه
۰/۷۸۴	۰/۶۵۵	۲۰	پیش آزمون مسئولیت پذیری	
۰/۷۰۷	۰/۷۰۲	۲۰	پس آزمون مسئولیت پذیری	
۰/۸۱۱	۰/۶۳۷	۲۰	پیش آزمون جامعه پذیری	
۰/۸۸۲	۰/۵۸۶	۲۰	پس آزمون جامعه پذیری	
۰/۵۲۳	۰/۸۱۳	۲۰	پیش آزمون قانون پذیری	
۰/۷۹۶	۰/۶۴۸	۲۰	پس آزمون قانون پذیری	
۰/۵۴۳	۰/۸۰۱	۲۰	پیش آزمون سازگاری اجتماعی	
۰/۳۸۷	۰/۹۰۴	۲۰	پس آزمون سازگاری اجتماعی	گروه آزمایش
۰/۶۸۸	۰/۷۱۴	۲۰	پیش آزمون مسئولیت پذیری	
۰/۸۴۷	۰/۶۱۳	۲۰	پس آزمون مسئولیت پذیری	
۰/۷۲۳	۰/۶۹۳	۲۰	پیش آزمون جامعه پذیری	
۰/۹۸۴	۰/۴۵۹	۲۰	پس آزمون جامعه پذیری	

برای بررسی این پیش فرض از برون داد نمودارهای شیب خط رگرسیون متغیرهای وابسته در گروه های مورد بررسی، استفاده شد نتایج شیب خط رگرسیون نشان می دهد که در متغیرهای قانون پذیری، سازگاری اجتماعی، مسئولیت پذیری و جامعه پذیری، همبستگی نمرات پیش آزمون و پس آزمون در گروه های مورد مطالعه مثبت بوده و به دلیل موازی بودن خطوط رگرسیون، همگنی شیبها محقق شده است. برای بررسی این پیش فرض از آزمون لون استفاده شده است. نتایج این آزمون در جدول ۱۲ ارائه شده است:

جدول ۲: آزمون لون جهت همگنی واریانس خطا

متغیرها	F	df ₍₁₎	df ₍₂₎	سطح معنی داری
قانون پذیری	۱/۴۸	۱	۳۸	۰/۲۴۶
سازگاری اجتماعی	۱/۱۲	۱	۳۸	۰/۲۶۷
مسئولیت پذیری	۱/۳۲	۱	۳۸	۰/۲۵۶
جامعه پذیری	۰/۲۰۷	۱	۳۸	۰/۶۵۱

یافته‌های جدول ۲ نشان می دهد که واریانس خطای متغیر جامعه پذیری و مولفه های آن در گروه های مورد مطالعه همگن است، چرا که مقادیر F محاسبه شده برای متغیر قانون پذیری، سازگاری

اجتماعی، مسئولیت‌پذیری و جامعه‌پذیری به ترتیب برابر ۴۸/۱، ۱۱۲/۱، ۱۳۲/۱ و ۲۰۷/۰ بوده و در سطح ۰/۰۵ معنی‌دار نیستند. لذا پیش‌فرض مورد نظر محقق شده است. با توجه به اینکه پیش‌فرض‌های تحلیل کوواریانس محقق شده است، لذا جهت آزمون فرضیه‌های پژوهش از این روش استفاده شد. که بصورت ذیل می‌باشد: برای تحلیل داده‌های مربوط به این فرضیه از روش تحلیل کوواریانس تک‌متغیره استفاده شده است. نتایج این آزمون در جدول ۳ ارائه شده است:

جدول ۳: نتایج تحلیل کوواریانس یکطرفه اثر آموزش روش مונته‌سوری بر میزان جامعه‌پذیری کودکان پیش‌دبستانی

اثر آزمون	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی داری	مجذوراتا
پیش‌آزمون	۵۶۳/۵۲	۱	۵۶۳/۵۲	۱۱۹/۵۳	۰/۰۰۰	۰/۷۶
گروه	۱۱۵/۴۴	۱	۱۱۵/۴۴	۲۴/۴۸	۰/۰۰۰	۰/۳۹
خطا	۱۷۴/۴۲	۳۷	۴/۷۱۴			
کل	۷۱۴۵۹	۳۹				

مطابق مندرجات جدول ۳ مشاهده می‌شود که با کنترل اثرات پیش‌آزمون، آموزش روش مونت‌سوری بر بهبود جامعه‌پذیری کودکان پیش‌دبستانی آموزش و پرورش ناحیه ۴ تبریز اثرات مثبت و معنی‌داری داشته است زیرا مقدار F محاسبه‌شده در سطح $P < 0/05$ معنی‌دار است. بنابراین فرضیه اصلی پژوهش مورد تأیید قرار گرفته است. برای تحلیل داده‌های مربوط به این فرضیه از روش تحلیل کوواریانس تک‌متغیره استفاده شده است. نتایج این آزمون در جدول ۴ ارائه شده است:

جدول ۴: نتایج تحلیل کوواریانس یکطرفه اثر آموزش روش مونت‌سوری بر میزان قانون‌پذیری کودکان پیش‌دبستانی

اثر آزمون	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی داری	مجذوراتا
پیش‌آزمون	۸۹/۶۰	۱	۸۹/۶۰	۵۰/۸۴	۰/۰۰۰	۰/۵۷
گروه	۲۸/۸۸	۱	۲۸/۸۸	۱۶/۳۹	۰/۰۰۱	۰/۳۰
خطا	۶۵/۳۰	۳۷	۱/۷۶			
کل	۸۲۷۸	۳۹				

مطابق مندرجات جدول ۴ مشاهده می‌شود که با کنترل اثرات پیش‌آزمون، آموزش روش مونت‌سوری بر بهبود قانون‌پذیری کودکان پیش‌دبستانی آموزش و پرورش ناحیه ۴ تبریز اثرات مثبت و معنی‌داری داشته است زیرا مقدار F محاسبه‌شده در سطح $P < 0/05$ معنی‌دار است. بنابراین فرضیه اول مورد تأیید قرار گرفته است. برای تحلیل داده‌های مربوط به این فرضیه از روش تحلیل کوواریانس تک‌متغیره استفاده شده است. نتایج این آزمون در جدول ۵ ارائه شده است:

جدول ۵: نتایج تحلیل کوواریانس یکطرفه اثر آموزش روش مونت‌سوری بر میزان سازگاری اجتماعی کودکان پیش‌دبستانی

بررسی تاثیر استفاده از روش مونته سوری بر میزان جامعه پذیری کودکان پیش دبستانی آموزش و پرورش ناحیه ۴ تبریز

مجدورات	سطح معنی داری	F	میانگین مجدورات	درجه آزادی	مجموع مجدورات	اثر آزمون
۰/۷۰	۰/۰۰۰	۸۷/۵۳	۴۹/۳۰	۱	۴۹/۳۰	پیش آزمون
۰/۲۳	۰/۰۰۲	۱۱/۵۱	۶/۴۸	۱	۶/۴۸	گروه
			۰/۵۶۳	۳۷	۲۰/۸۴	خطا
				۳۹	۹۶۰۳	کل

مطابق مندرجات جدول ۵ مشاهده می شود که با کنترل اثرات پیش آزمون، آموزش روش مونته سوری بر بهبود سازگاری اجتماعی کودکان پیش دبستانی آموزش و پرورش ناحیه ۴ تبریز اثرات مثبت و معنی داری داشته است زیرا مقدار F محاسبه شده در سطح $P < 0/05$ معنی دار است. بنابراین فرضیه دوم مورد تأیید قرار گرفته است. برای تحلیل داده های مربوط به این فرضیه از روش تحلیل کوواریانس تک متغیره استفاده شده است. نتایج این آزمون در جدول ۶ ارائه شده است:

جدول ۶: نتایج تحلیل کوواریانس یکطرفه اثر آموزش روش مونته سوری بر میزان مسئولیت پذیری کودکان پیش دبستانی

مجدورات	سطح معنی داری	F	میانگین مجدورات	درجه آزادی	مجموع مجدورات	اثر آزمون
۰/۵۲	۰/۰۰۰	۴۱/۱۷	۱۰۸/۶۰	۱	۱۰۸/۶۰	پیش آزمون
۰/۱۰	۰/۰۴۱	۴/۰۷	۱۰/۷۴	۱	۱۰/۷۴	گروه
			۲/۶۳	۳۷	۹۷/۵۹	خطا
				۳۹	۶۳۲۴	کل

مطابق مندرجات جدول ۶ مشاهده می شود که با کنترل اثرات پیش آزمون، آموزش روش مونته سوری بر بهبود مسئولیت پذیری کودکان پیش دبستانی آموزش و پرورش ناحیه ۴ تبریز اثرات مثبت و معنی داری داشته است زیرا مقدار F محاسبه شده در سطح $P < 0/05$ معنی دار است. بنابراین فرضیه سوم مورد تأیید قرار گرفته است.

بحث و نتیجه گیری

مطابق یافته ها مشاهده شد که استفاده از روش مونته سوری بر میزان جامعه پذیری کودکان پیش دبستانی آموزش و پرورش ناحیه ۴ تبریز تاثیر دارد. یافته های این تحقیق همسو با یافته های پژوهش اوبالاسی و حسینی نسب (۱۳۹۳)، برجی (۱۳۹۳)، موللی و فریدخت (۱۳۹۳)، حسین پور و همکاران (۱۳۹۳)، شعبان (۱۳۹۳)، حسابی (۱۳۹۰)، فولتون^۱ (۲۰۱۵)، سالازار^۲ (۲۰۱۳) و برایانت^۳ (۲۰۱۳) می باشد.

^۱- Fulton

^۲- Salazar

^۳- Bryant

با پیشرفت جوامع و گذر از جامعه سنتی به سوی جامعه مدرن در کارکردهای نهادهای جامعه‌پذیری تغییرات شگرفی ایجاد شده است. نهاد خانواده که اصلی‌ترین منبع جامعه‌پذیری افراد در دوران سنت بود کارکردهایش را به دیگر نهادها مانند رسانه و مدرسه انتقال داده است و کمتر نظاره‌گر جامعه‌پذیری افراد است و در این راستا با توجه به پیچیدگی‌های حاصله از دوران گذر، بیشتر شاهد جامعه‌پذیری ناقص کودکان جامعه و به تبع آن قانون‌گریزی و ناهم‌نوایی و در یک کلام بینظمی را شاهد هستیم. لذا امر جامعه‌پذیری از دوران خردسالی آغاز می‌شود و از همان اوایل کودکی، یادگیری نظم در امور را تسهیل می‌کند در واقع منضبط شدن یکی از حقایق زندگی است؛ بخشی از فرآیند رشد و بزرگ شدن انسان است (طهماسبی و علمی، ۱۳۹۳). با توجه به وجود اهمیت جامعه‌پذیری در کودکان، یکی از عوامل مهم و موثر بر جامعه‌پذیری کودکان پیش‌دبستان، آموزش کودکان به روش مونته‌سوری می‌باشد. مونته‌سوری نوعی رویکرد و روش جامع آموزشی با قدمتی بیش از یک قرن است که مبنای کار با کودک را اصول حاکم بر رشد طبیعی و نیازهای فردی هر کودک قرار می‌دهد. آموزش کودکان به روش مونته‌سوری در بسیاری از کشورهای جهان متداول است (موللی و آذری، ۱۳۹۳). برای ایجاد و حاکمیت انضباط اجتماعی باید از طریق کارهای فرهنگی، احترام به قانون و مقررات را به عنوان یک ارزش در وجود دانش‌آموزان درونی و نهادینه ساخت؛ بنابراین می‌توان گفت که جامعه‌پذیری وسیله‌ای است که به انضباط اجتماعی مطلوب در جامعه منجر می‌شود. با توجه به اینکه سن پیش‌دبستانی از مراحل مهم رشد آدمی محسوب می‌شود و قشر وسیع و آینده‌ساز جامعه محسوب می‌شود و همچنین نقش و کارکرد حساس جامعه‌پذیری و انضباط‌پذیری اهمیت موضوع چند برابر می‌گردد لذا در این مورد آموزش بر اساس روش مونته‌سوری برای کودکان مهم و ضروری است.

یافته‌های تحقیق نشان داد که روش آموزشی مونته‌سوری بر قانون‌پذیری کودکان پیش‌دبستانی موثر هستند بنابراین پیشنهاد می‌شود که: مربیان پیش‌دبستانی برای بهبود قانون‌پذیری کودکان محور اصلی یادگیری و یاددهی خود را کودک محور قرار دهند و نحوه انجام کارها بصورت قانونی را همراه دروس با روش مونته‌سوری برای کودکان آموزش بدهند. همچنین یافته‌های تحقیق نشان داد که روش آموزشی مونته‌سوری بر ارتقای سازگاری اجتماعی کودکان پیش‌دبستانی موثر هستند بنابراین پیشنهاد می‌شود که: جهت افزایش سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان، مدارس به جای به کارگیری روش‌های سخنرانی و بحث‌های نظری، بیشتر متکی بر کارکردن با ابزارها، امکانات و وسایل لازم و کافی شوند و نیز فرصت‌های لازم را برای استفاده از آن‌ها را برای نوآموزان و کودکان فراهم کنند و یافته‌های تحقیق نشان داد که روش آموزشی مونته‌سوری بر مسئولیت‌پذیری کودکان پیش‌دبستانی موثر هستند بنابراین پیشنهاد می‌شود که: محیط روش مونته‌سوری به کودکان بازخوردهای آنی و تصحیح‌کننده ارائه می‌دهد و موقعیت‌های کاری مستقلی جهت تصمیم‌گیری در اختیار کودکان قرار می‌دهد لذا جهت اجرای این روش از مربیان علاقه‌مند و کارآزموده استفاده گردد.

بررسی تاثیر استفاده از روش مونته سوری بر میزان جامعه پذیری کودکان پیش دبستانی آموزش و پرورش ناحیه ۴ تبریز

منابع:

ابوطالبی شکور، آزاده، حسن زاده، رمضان، بخشی پور، باب اله. (۱۳۹۳). اثر بخشی آموزش به روش مونته سوری بر مهارت های شنیداری، ادراک دیداری و کنترل حرکتی در کودکان پیش دبستانی، دومین کنفرانس ملی روانشناسی و علوم رفتاری، تهران، موسسه اطلاع رسانی نارکیش. افروز، غلامعلی. (۱۳۸۷). نگرشی بر مبانی نظری، هدفها و روشها در پرورش توانمندیهای کودکان پیش دبستانی، نشریه ی پیوند، شماره ی ۲۴۲.

اوبالاسی، آناهیتا، حسینی نسب، سیدداود. (۱۳۹۳). بررسی تأثیر آموزش روش مونته سوری بر خلاقیت کودکان پیش دبستانی ۴ و ۵ ساله شهر تبریز، نشریه علمی- پژوهشی آموزش و ارزشیابی، سال هفتم، شماره ۲۸، صص ۹۸-۸۱.

برجی، لیلا. (۱۳۹۳). امکان سنجی به کارگیری شیوه آموزش مونته سوری در مراکز پیش دبستانی شهر تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی.

حسابی، مژگان. (۱۳۹۰). بررسی تاثیر روش مونته سوری بر اعتماد به نفس، استقلال و جامعه پذیری کودکان پیش دبستانی، فصلنامه آموزشی تحلیلی و اطلاع رسانی، دوره دوم، شماره ۳، صص ۴۸-۱. دیده‌ور، مینا. (۱۳۹۳). بررسی و مقایسه دیدگاه تربیتی رجیو و مونته‌سوری در تعلیم و تربیت کودکان پیش دبستانی، پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد، دانشگاه الزهراء، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی. دیور، مارتا و فالكونر، رنه. (۱۳۸۸). اصول و تغییرات در تعلیم و تربیت اوایل دوران کودکی، ترجمه سیدداود حسینی نسب و همکاران، تبریز: انتشارات شایسته.

سلطانی، نرگس. (۱۳۹۱). ادبیات داستانی و جامعه پذیری کودکان و نوجوانان در چند اثر برگزیده، پایان‌نامه ی کارشناسی ارشد.

سلیمانی، پریسا. (۱۳۹۰). فضای آموزشی مراکز پیش دبستانی؛ طراحی و چیدمان بر اساس دیدگاه ماریا مونته سوری مربی ایتالیایی، مجله آموزش، شماره ۱۳، صص ۴۱-۳۹. شرف الدین، سیدحسین. (۱۳۹۲). جامعه پذیری سیاسی و تربیت سیاسی، فصلنامه راه تربیت، شماره ۵، صص ۱۹۸-۱۷۷.

شعبان، زهرا. (۱۳۹۳). بررسی برنامه های آموزشی مهد کودک های شهر تهران و ارائه برنامه مطلوب جایگزین، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی

صافی، احمد. (۱۳۸۴). آموزش و پرورش ابتدایی، راهنمایی و متوسطه، انتشارات سمت: تهران
صمدی، علی. (۱۳۸۷). ماریا مونته سوری (نظام نوین تربیتی و آموزشی کودکان). تهران: نشر دانژه.
طهماسبی، مهدیه، علمی، محمود. (۱۳۹۳). جامعه‌پذیری و رابطه آن با میزان انضباط اجتماعی دانش- آموزان مقطع متوسطه از سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳، مطالعات جامعه شناسی، سال ششم، شماره ۲۴، صص ۶۷-۸۳.

علاقه بند، علی. (۱۳۸۶). جامعه شناسی آموزش و پرورش، تهران: نشر روان.

موللی، گیتا. (۱۳۸۳). تلفیق کودکان استثنایی، عنصر اصلی کلاسهای مونته سوری، نشریه تعلیم و تربیت استثنایی، شماره ۳۷، ص ۴۲.

موللی، گیتا، آذری فریدخت. (۱۳۹۳). روش آموزشی مونته سوری و آموزش و پرورش کودک کم‌شنا/ناشنا، سمینارمدرسه و کودک با نیازهای ویژه، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران، ایران.

مهدوی، صدیقه. (۱۳۸۴). علم و عمل در کلاس مونته سوری، تهران: نشر متن گستران آریا.
نقدی، اسداله، روشنایی، علی. (۱۳۹۱). روش‌های تربیتی (جامعه‌پذیری) پدران در خانواده‌های ایرانی از نگاه جوانان، مجله مطالعات توسعه اجتماعی ایران، سال چهارم، شماره سوم، صص ۴۰-۵۲.
یزدان، مریم. (۱۳۹۲). بررسی میزان بکارگیری شاخص‌های آموزشی-تربیتی روش مونته سوری در مهدکودک‌ها و پیش‌دبستان‌های شهر تهران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی.

Bryant. goertz, Donna., (2013). Owners manual for a child. Published by frog books, an imprint of north atlantic books.

Doyle, J. paludy, A., (1998). Sex and gender, The human experience, Boston: MC Grow Hill.

Eide, B. & Eide, F. (2006). The mislabeled child: Looking beyond behavior to find the true sources and solutions for children's learning challenges, New York: Hyperion.

Fulton, J A., (2015). Evidence Based Social Skills Interventions for Young Children with Asperger s Syndrome and the Montessori Educational Method, Doctorate in Social Work (DSW), 10(8): 5-19.

KAYILI, G, ARI, R., (2011). Montessori Yanteminin Anaokulu ۲o cuklar n n kl retime Haz r Bulunu luklar na Etkisinin ncelenmesi, Educational Sciences, 11(4), pp 2091-2109.

Lopata, C., Wallace, N. V., & Finn, K. V. (2005). Comparison of academic achievement between Montessori and traditional education programs, Journal of research in childhood education, 20(1).

Salazar, M., (2013). The impact of Montessori teaching on academic achievement of elementary school students in a central texas school district, A dissertation, This dissertation meets the standards for scope and quality of Texas A & M University-Corpus Christi and is hereby approved.

The effect of using Monte Souri method on the level of socialization of preschool children in education area ۴ Tabriz

Asadollah Khadivi

Assistant Professor and Faculty of Professional Education, Farhangian University, Tabriz, Iran

Abstract:

The purpose of the present study was to determine the effect of using the Monte Sur method on the level of socialization of preschool children in the education sector of Tabriz 4th district. The research method is quasi-experimental with pre-test and post-test design with control group and is applicable to the target. The statistical population of this research includes the preschool children of education in Tabriz 4th district with 6185 people. A random cluster sampling method was used to select a sample of the population. Firstly, a preschool was selected randomly from preschools in the four educational district of Tabriz city. In the next step, two classes of 20 people were selected, one of which was randomly assigned as the experimental group and the other as the control group. Montessori curriculum in 5 sections (daily living skills, sensory skills, computing skills of language and culture) organized and implemented within 3 months of learners. A questionnaire was used for collecting data. To analyze the hypotheses, covariance test was used.

Keywords: Socialization, Legitimacy, Social Adaptation, Responsibility.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی